

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ÇEKOSLAVAKYA CUMHURİYETİ ARASINDA MEDENİ VE
TİCARİ HUSUSATI KAZAİYEYE MÜTEDAİR KARŞILIKLI MÜNASEBATI HAKKINDA
MUKAVELENAME**

Çekoslovakya'da Türk vatandaşlarının ve Türkiye'de Çekoslovak vatandaşlarının medeni ve ticari hususatta adli himayelerüe iki memleket makamâtı adliyesinin yekdiğerine ibraz etmeleri muk-tazi mütekabü muaveneti tanzim etmek arzusu ile hareket eden Türkiye Cumhuriyeti ve Çekoslovakya Cumhuriyeti bu babta bir rukavele aktine karar vermişler ve murahhasları olarak,

Türkiye Reisicumhuru Hazretleri:

Hariciye Vekâleti Müsteşarı, Birinci Sımf Elçi Menemenli Nu-man Beyefendi,

Çekoslovakya Reisicumhuru Hazretleri :

Hariciye Nezaretinde Elçi ve Fevkalâde Murahhas Hukuk Doktoru Mösyö Pavel YVeliner ile, Adliye Nezaretinde Âli Müşavir ve Hukuk Doktoru Mösyö Antonin Koukal'ı, Tayin etmişler ve müşarileyhin bu baptaki selâhiyetnamelerini yekdiğerine tebliğ ile usul ve kaidesine muvafık bularak atideki hükümleri kararlaştırmışlardır.

BİRİNCİ FASIL

ADLİ HİMAYE MUAMELEDE MÜSAVAT

Madde 1

1. Âkid Devletlerinden her birinin tebaası, diğèrinin arazisinde şahısların ve malların kanuni ve adli himayesi hususunda mahalli teba gibi muamele göreceklerdir.

2. Bu hususta hakime serbestçe müracaat edecekler ve mahalli tebanın tâbi olduğu şerait ve eşkâl dahilinde dâva eyleyebileceklerdir.

KEFALET VE DEPOZİTODAN MUAFİYET

Madde 2

1. Akid Devletlerden biri tebaasından olup ta, Devletlerden biri dahilinde ikametgahı bulunan ve diğer devlet mahakimi huzurunda müddei veya dahil fiddava olanlardan gerek ecnebi sıfatları dolayısıyla, gerek memleket dahilinde ikametgâhı veya meskeni bulunmaması dolayısıyla, her ne nam ile olursa olsun, hiçbir kefalet veya teminat akçesi talep edilmeyecektir.

2. Aynı kaide masarifi muhakemeyi teminen müddei veya dahil fiddava olanlardan talep edilen tediyat hakkındada caridir.

Madde 3

1. Gerek ikinci madde ve gerek davanın ikame olunduğu memleket kanunları mucibince kefalet, teminat akçesi veya masarifi muhakeme tediyesinden muaf olan müddei veya dahil fiddava aleyhine Âkid Devletlerden birinin arazisi dahilinde sadır olan mâsarifi muhakeme tediyesine mahkumiyet karan, diğer Devletin se-lâhiyettar makamâtı tarafından meccanen lâzîmüttenfiz olacaktır.

2. Talep diplomasi tarikiyle veya alâkadar tarafça doğru"dan doğruya selahiyettar makama müracaat suretiyle yapılabilecektir.

3. Masarifi muhakeme miktarını sonradan tesbit eden adli kararlar hakkında aynı^aide tatbik olunur.

Madde 4

1. Malûm olan tarafın bilahare yapacağı müracaat müstesna. .lak üzere 3. maddede mezkûr masarife müteallik kararlar, ifcjjtfeyn istima olunmadan, icranın takip olunduğu memleketin kanunlarına tevfikân lâzîmüttenfiz itibar olur.acaktır.

2. Temyiz talebi hakkında ittihazı karara selahiyettar olan makam:

a. Mahkumiyet kararının, sadır olduğu memleket kavanini mucibince kaziye muhkeme halini iktisap edip etmediğini,

b. Kararın fikrai hükmiyesine kendisinden talep vaki olan Devletin lisanında veyahut Fransızca muharrer olup talep eden Devletin diplomasi veya konsolosluk memuru yahut talep eden veya kendisinden talep vaki olan Devletin muhallef bir tercümanı tarafından aslına mutabakatı tasdik edilmiş bir tercümenin merbut olup olmadığını tetkik ile iktifa eyleyecektir.

3. İkinci fıkranın (a) kısmında mevzu şartın ifası için talep eden Devletin selahiyettar makamının, kararın kaziye muhkeme halini iktisap eylediğini mübeyyin bir bevannamesi kâfi gelecektir. Mevzu bahis bevanname ve tasdikname ikinci fıkranın (b) kısmına mazkur kaideye tevfikân tercüme edilmelidir.

4. Alâkadar tarafça aynı zamanda talep edilmesi şartile, cinci fıkranın (b) kısmında mezkûr bevan. tercüme ve tasdik arçlarının miktarı tenfiz talebi hakkında ittihazı karara selâhivet-r olan makam tesbit edecektir. Bu harçlar dâva masrafları ola-k telâkki olunacaktır.

MECCANİ MÜZAHERETİ ADLİYE

Madde 5

Âkid Devletlerden birinin tebaası, diser devletin arazisi üze-de. tebai mahallive ile avnı şerait dahilinde meccani müzahere-adliyeden müstefit olacaklardır.

Madde 6

1. Fakriihal vesikası, müstedinin mutat meskeni makama-ü tarafından veya böyle bir mesken mevcut olmadığı takdirde, halen meskeni olan mahal makamâtı tarafından ita edilmelidir.

2. Müstedi, meccani müzaheret talebinin yapıldığı memlekette ikamet etmiyorsa, fakriihal vesikası, ibraz edileceği memleketin bir siyasi veya konsolosluk memuru tarafından meccanen tasdik edilecektir.

3. Müstedi, Âkid Devletlerden birinin arazisi dahüinde ikamet eylemediği takdirde, mensup bulunduğu devletin selahiyettar siyasi veya konsolosluk memuru tarafından meccanen tasdik edilecektir.

Madde 7

1. Müstedi, meccani müzahereti adliye talebinin yapıldığı memleket dahilinde ikamet eylediği takdirde, fakriihal vesikası vermeye selahiyettar olan makam, müstedinin mensup olduğu memleket makamatından vaziyeti maliyesi hakkında lâzım gelen malûmatı alabilecektir.

2. Meccani müzahereti adliye talebi hakkında karar ittihazı ile mükellef olan makam, selâhiyeti dairesinde, kendisine verilen vesaik ve malûmatın doğruluğunu kontrol etmek ve kâfi derecede tenevvür için, mütemmim malûmat istihsal eylemek hakkını muhafaza eder.

Madde 8

Akid Devletlerden birinin selahiyettar makamı tarafından müzahereti adliveden müstefit edilen taraf, bu müzaheretten aynı da-vavı müteallik olarak diğer devletin makamatı adliyesi huzurunda, işbu mukavelename ahkâmına tevfikân yapılan bilumum usule mü-, teallik muamelâtta da müstefit olacaktır.

ÎKÎNCÎ FASIL

MAKAMATI ADLİYENİN KARŞILIKLI MÜZAHERETİ

EVRAKI ADLİYE TEBLİĞİ

Madde 9

1. Medeni ve ticari hususatta, Âkit Devletlerden birinin adli makamatından sâdır olup diğer devletin arazisi dahilinde mukim eşhasa ait bulunan evrakın tebliği, talep eden devletin konsolosu tarafından kendisinden talep vâki olan devletin tayin edeceği makama tevdi edilecek talepname üzerine icra kılınacaktır. İrsal edilen varakanın sâdır olduğu makamı, tarafeyn isim ve sıfatlarını, muhatabın adresini, mevzubahis varakanın mahiyeni mübeyyin olan talepname, kendisinden talep vaki olan devletin lisanında yazılmış olacaktır. Tebliğ edilecek evrakın, dördüncü maddenin ikinci fıkrasının (B) kısmında muharrer kaideye tevfikân tasdik kılınan bir tercümesi talepnameye lefedilecektir.

2. Kendisine talepname irsal edilen makam, tebliğ keyfiyetini mûsbit veya tebliğe mani olan hadiseyi mübeyyin vesikayı konsolosa gönderecektir. Mahal itibariyle ademi selâhiyet halinde, mezkûr makam talepnameyi re'sen selahiyettar makama gönderecek ve derhal konsolosa malûmat verecektir.

Madde 10

1. Tebliğ, kendisinden talep vaki olan devletin selahiyettar makamı tarafından icra edilecektir. İkinci fıkrada mezkûr ahval hariç olmak üzere, işbu makam, muhatap tebellûğa hazır olduğunu beyan ettiği takdirde tebliği varakanın kendisine tevdiî suretinde icra ile iktifa edebilecektir.

2. Talep eden makamın müracaatı üzerine, tebliğ kendisinden talep vaki olan makam tarafından, gerek bu kabil tebligat için mer'i dahili mevzuatına tevfikân gerek kendi kanunlarına münafi olmamak şartıyla, bir şekli mahsusta icra edilebilecektir.

Madde 11

Tebliğin icra edilmiş olduğu, gerek muhatabın tarihli ve musaddak bir makbuzu, gerek kendisinden talep vaki olan devlet tarafından tanzim edilip tebliğ keyfiyetinin şekli ve tarihini mübeyyin bir şahadetnamesi ile ispat edilecektir.

İSTİNABE İCRASI

Madde 12

1. Medeni ve ticari hususatta Âkid Devletlerden birinin ad-li makamı kendi mevzuatına tevfikân diğer devlet selahiyettar makamına istinabe tarikile müracaat ederek bu makamdan, havzai kazası dahilinde gerek bir tahkim muamelesinin ve gerek diğer adli muamelelerin icrasını talep edebilecektir.

2. İstinabe varakası, talep eden devletin konsolosu tarafından kendisinden talep vaki olan devletin tayin edeceği makama tevdi edilecektir. İşbu varakaya kendisinden talep vaki olan devletin lisanında yazılıp talep eden devletin bir siyasi veya konsolosluk memuru tarafından, yahut talep eden veya kendisinden talep vaki olan devletin muhallef bir tercümanı tarafından aslına mutabakatı tasdik edilmiş bir tercüme raptedilecektir.

3. İstinabe varakasının irsal kılındığı makam, istinabenin icrasını veya icrasına mani olan hadiseyi mübeyyin vesikayı konsolosa gönderecektir. Mahal itibarile ademi selahiyet halinde mezkûr makam istinabe varakasını re'sen selahiyettar makama gönderecek ve derhal konsolosa malûmat verecektir.

Madde 13

1. İstinabenin gönderildiği adli makam, istinabenin icrası için kendi memleketi makamatının istinabelerinin icrasında tatbik ettiği aynı müeyyideleri kullanmağa mecbur olacaktır. Dava halinde bulunan tarafeynin şahsen icabet matlup olduğu zaman bu müeyyidelerin tatbiki mecburi olmayacaktır.

2. Takip edilecek usule gelince, kendisinden talep vaki olan makam istinabenin icrasında kendi memleketinin kanunlarını tatbik edecektir. Mamafih, talep eden devletin, hususi bir şekil tatbikini istihdaf eden arzusu, bu şekil, kendisinden talep vaki olan devletin kavanini ile mugayir olmamak şartile, isaf edilecektir.

3. Alâkadar tarafın hazır bulunabilmesi için, istinabenin icra edileceği tarih ve mahal, arzu ettiği takdirde, talep eden makama bildirilecektir.

Madde 14

Konsolos tarafından talep edilen bir tebliğin veya konsolos tarafından gönderilen bir istinabenin icrasından dolayı hudus edebilecek olan bilcümle müşkülât diplomasi tariki ile halledilecektir.

EVRAKI ADLÎYE TEBLÎĞİNİN VEYA İSTİNABE İCRASININ

REDDİ

Madde 15

Şayet bir Devlet arazisi üzerinde vukubulacak bir tebliğ veya bir istinabe icrasını, hukuk hükümlerine »emniyetine veya intizamı ammeye hanel getirecek mahiyette bulursa, bu tebliğin veya istinabenin icrasını reddedebilir. Bundan maada, bir istinabenin icrası, evrakın mevsukiyeti tebeyyün etmediği veya

kendisinden talep vaki olan devletin arazisinde bu istinabenin icrası kuvei adliyenin selahiyeti dahilinde bulunmadığı takdirde de reddedilebilir

EVRAKI ADLİYE TEBLİĞİ VE İSTİNABE İCRASI MASRAFLARI

Madde 16

- 1.** Tebligat ve istinabe icrası her hangi bir mahiyette hiçbir masraf veya resim tediyesine mahal vermiyecektir.
- 2.** Mamafih, kendisinden talep veki olan devlet şahitlere veya ehlihibrelere verilen tazminatın, ve şahitlerin tav'an isbatı vücut etmemeleri halinde icabet eden memur müdahalesi masrafının, veyahut evrakı adliye tebligatının veya istinabe varakalarının bir şekli mahsusta icrasından mütevellit masrafların talep eden devletten iadesini istemek hakkını haiz olacaktır.

SEFARET VE KONSOLOSLUK MEMURLARI TARAFINDAN EVRAKI ADLİYE TEBLİĞİ VE İSTİNABE İCRASI

Madde 17

- 1.** Akid Devletlerden herbirinin, diğer devletin arazisinde bulunan tabasına doğrudan doğruya ve kuvvei cebriye istimal etmeden, siyasi veyahut konsolosluk memurları vâsıtası ile tebligat icrasına hakkı vardır.
- 2.** İstinabe icrası için de aynı ahkâm muteberdir.
- 3.** İşbu maddenin tatbikinde, müşkülât zuhur ettiği takdirde mukavelenin 9. ve 12. maddeleri mucibince hareket edilecektir.

HUKUKİ MALUMAT VE KANUN AHKAMININ TASDİKİ

Madde 18

Her Akid taraf, diğer tarafın bir adli makamının, diplomasi tariki ile tevdi ettiği talepname üzerine kendi arazisi dahilinde mer'i kanunların metnini, ve icabı halinde lâzımgeien diğer her hangi bir hukuki malumatı verecektir. Talepname hakkında malumat ita edilecek olan hukuki meseleyi tasrih edecektir.

ÜÇÜNCÜ FASIL NİHAİ AHKAM

Madde 19

1. İşbu mukavelename tasdik edilecek ve tasdiknameler mümkün olan en kısa müddet zarfında Ankara'da teati edilecektir.

2. Mukavele, tasdiknamelerin teatisinden üç ay sonra mevkii mer'iyete girecek ve Akid Devletlerden biri veya diğer tarafından feshedilebilecektir. Mamefih mukavele feshedildiği günden itibaren altı ay müddetle mevkii mer'iyerte kalacaktır.

Yukarıda ifadatı tasdikan murahhaslar işbu mukavelenameyi imza etmişlerdir.

Prag'da iki nüsha olarak bin dokuz yüz otuz senesi ağustos-yirmi ikinci günü tanzim kılınmıştır.

Menemenli Numan

Pavel Welner
Antonin Koukal